

A Horthy-korszakban ritkaság számba ment, ha egy-egy könyvet lefordítottak valamely velünk határos ország irodalmából. A veszekedő szomszédság perpatvarai, a felszított gyűlölködés, a magyar „kultúrfölény” hazug politikájának vetett annak, hogy megismerjük a Duna-medence népeinek szellemi kincsét.

Az elmúlt másfél évtized sokat jótett a régi mulasztásokból. Tucatszám láttak napvilágot cseh, szlovák, román, jugoszláv nemzetiségű írók könyvei, több mint azelőtt egy évszázadon át. Antológiákat adtak ki szomszédaink költészetéből, novelláiból, legjobb műfordítóink vetélkedtek Eminescu lefordításában, Jiráseket, Cankart a klasszikusok sorozatában jelentették meg, s az olyan nevek, mint Olbracht, Ivo Andrics, Caragiale, Jilemnicky, Davicso, Dumitriu már ismerősen csengenek a magyar olvasó előtt.

Szomszédaink irodalmának megismerésében fontos szerep jut a határainkon túl működő magyar könyvkiadóknak. A romániai magyar könyvkiadásnak egyebek közt Bălcescu, Boliac, Creangă, Slavici fordításait köszönhetjük, Csehszlovákiában Neruda, Kukučín, Hašek stb. művei jelentek meg magyarul.

Ezúttal a Szlovákiai Szépirodalmi Könyvkiadó magyar nyelvű újdonságai-ból mutatunk be néhányat.

Miloš V. Kratochvílnak egy év alatt két könyve is megjelent magyarul a Szlovákiai Szépirodalmi Könyvkiadónál. Történelmi regény mind a kettő. *A fákllya* a huszita mozgalom korába vezet vissza, abba a korba, mely a történelmi regény cseh klasszikusának, Jiráseknak is több művét inspirálta. Kratochvíl írásának, mely egy trilógia önálló második része, szintere Konstanz, ideje az 1415. év, amikor az egyház és a világ hatalmasai összegyűltek a német városkában, hogy ítéletet mondjanak Husz János eretnek tanai fölött. A cseh író leleplezi, hogy a hitvita keletes kifejezései valójában anyagi és hatalmi érdekek védelmét tartarták, és eleven képekben mutatja be az ellentétet a szajhák, kóklerek, kóbor lovagok és táányernyalók kíséretében vigadó főpapok és fejedelmek céda

romlottsága, cinikus gonoszsága és a nemes jellemű, bátor cseh újító puritán erkölce között. — Kratochvíl másik könyve (*Egy muskétás csodálatos kalandjai és viszontagságai*) szerényebb művészi igényű: kalandregény, melynek hőse egy cseh jobbágyfiú, akit a harmincéves háború idején kőtéll fognak be katonának. Egy vesztés csata után megszökik, és csatlakozik a földesurak ellen fölkelt német parasztok táborához. Mikor a zendülők seregét szétverik, hogy életét megmentse, beáll a megtorló seregbe muskétásnak, de fölismerik, és eladják gályarabnak. Hajója elsüllyed, és a főszereplő egy délamerikai szigetre vetődik, ahol rabszolgaként dolgoztatják. Innen is megszökik, s a kalózáletet is kipróbálva, sok-sok hányódás és viszontagság után végre hazakerül szülőfalujába. Ez a rendkívüli életsors alkalmat ad a szerzőnek, hogy a XVII. század villongó, vad feudális évtizedeinek társadalmi problémáit színes ecsettel ábrázolja, a kalandok halmozása azonban inkább csak az írás érdekességét, nem pedig esztétikai értékét növeli.

Ladislav Ptáček cseh író *A második őrség* című regényének hőseül magyar szereplőt választott. Egy Pintér Gyula nevű katona megszökik a csehszlovák hadseregből, iratok nélkül, ezer veszély között végigkóborolja egész Európát, s végül a csehszlovák partizánharcok legendás hőse lesz. A gyorsodrású regény nemcsak izgalmas események filmszerűen pergő sorozata, hanem széleskörű társadalomábrázolás, mely az 1935-től 1945-ig terjedő évtized krónikáját öleli fel.

A Szlovákiai Szépirodalmi Könyvkiadó magyar nyelvű fordításainak átlagos példányszáma 1500—1700 között mozog. Ez a szám nagyot emelkedik abban az esetben, ha a csehszlovák—magyar közös könyvkiadás keretében a magyarországi közönség részére is nyomtatnak példányokat. Az ismertett szlovákiai újdonságok közül példányok okéért Kratochvíl egyik regényét 550, Ptáček könyvét pedig 5000 példányban vette át a magyar könyvterjesztés.

Lányi Kamilla

VEREBÉLY LÁSZLÓ professzor *Vilmos erőtvitel* IV. című könyvének második, bővített, javított kiadása még ebben az évben a boltokba kerül.

AZ IPARI SZAKKÖNYVTÁR legújabb kötete Baracska-Bodrogi-Fabriczki *Konzerv-*

ipar című könyve. Magyar nyelven ez az első alapfokú összefoglaló munka a konzerviparról.

A RÁDIÓTECHNIKA könyvei sorozat 28. kötete a Roginszkij: *Félvezető egyenirányítók* című kiadvány.